

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 4, I. nadst. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje desno. Telefon št. 24. — SHS postnočkovni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Poštnina plačana v gotovini

Cena današnje številke Din 1'50

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1—.

TABOR izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti D 10—, za izposojništvo D 18—, dostavljen na dom D 11—, na izkaznice D 10—, inserti po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Naslov

Maribor, nedelja 5. septembra 1926.

Leto: VII. — Številka: 201.

T
Tit. Knjižnica
Ljubljana

Dnevna kronika

Poučni izlet savinjskih kmetovalcev na Koroško

Poučni izlet kmetovalcev iz Zg. Savinjske doline v Guštanj in v Avstrijo v Labudsko dolino je priredila dne 22. in 23. t. m. kmet. referenta F. Werniga skupina 16 mlajših gospodarjev in uglednejših posestnikov.

Sprejem savinjskih kmetovalcev v Mežiški dolini je bil nad vse pristrčen, ter se udeleženci izleta najpristrčnejše zahvaljujejo g. Osiandru za gostoljubno postrežbo, za vsestransko zanimiv in nazoren pouk in utrudljivo razkazovanje njegovega moderno urejenega vzornega gospodarstva. Marsikateri kmetovalec je začuden obstrmel nad izredno praktičnimi gospodarskimi napravami in bo le-te upeljal tudi v svojem obratu.

Najpristrčnejše se zahvaljujemo tudi šolskemu nadzorniku g. P. Močniku za prijazno družbo in za vsa gospodarska navodila, ter za vesel družaben večer, ki ga nam je priredilo guštanjsko domače pevsko društvo. S tihim umevanjem in globokim občutjem so sledili kmetovalci izvajanjem lepih umetnih pesmi — vse srčne strune elementarnega človeka, ki živi še ves v Božji naravi in je z rastel ž njo, ki ljubi tiho srečo in svoj dom, pa je razgibala pristrčna milina narodnih in koroških pesmi, ki jih je izvajal tamkajšnji damski zbor. Najiskrenejša mu hvala!

Navzoče občinstvo pa se je lahko prepričalo, da naš savinjski kmet ni samo gospodarsko napreden, ampak da je tudi glede splošne in srčne narobe na visoki stopnji.

Iskrena hvala tudi g. učitelju Kotniku, ki nam je kot domačin pri potovanju in prenočevanju šel prijazno na roko.

Poučni izlet in njega solnčni, lepi dnevi v Mežiški in Labudski dolini nam bodo ostali v najlepšem spominu.

Princ Windischgrätz ne bo dolgo v ječi. Te dni se bo pred vrhovnim madžarskim sodiščem odločila prošnja falzifikatorskega mojstra princa Windischgrätz, da se radi slabega zdravja odpusti iz ječe. Splošno se pričakuje, da bo sodišče prošnji ugodilo. Tako se bo »visoki jetnik« preselil v lastno stanovanje, moral bo le plačati stražnika, ki bo formalno stal pred vrati. Verjetno je, da princemv zdravju ječa ne prija, toda mnogi politični jetniki, ki so obsojeni samo za to, ker so se borili za svobodo in blaginjo svojega naroda in niso storili z občečloveškega stališča nič nečastnega, nimajo niti izdaleč takega položaja, kot ga je imel doslej Windischgrätz s tovariši v ječi. Zaprti na povelje Hortyjeve krviške vlade med navadnimi počestniki tolovaji, morajo mnogi madžarski idealisti stiskati pesti, ker niso prišli na svet kot principi ali plemiči!

Potres na Azorih. Na Azorskih otokih se je pojavil potres, ki še vedno ni ponehal. V kratkih presledkih se zemlja dokaj močno trese. Po dosedanjih vesteh je ubitih 800 in ranjenih 200 oseb.

Pangalos obtožen veleizdaje. Preko Anglije se doznava, da bo novi grški pravosodni minister obtožil Pangalosa in njegove prijatelje veleizdaje. Pangalos bo obtožen, da se je polastil oblasti brez volje večine naroda. Doznava se tudi, da bo nova grška vlada zaplenila vse premičnine in nepremičnine Pangalosa in njegovih pristašev.

Vu-Pei-Fu ranjen. Iz Tokia poročajo, da je general Vu-Pei-Fu zadobil v boju s kantonskimi četami težke rane. Njegova vojska je popolnoma porazena in beži v velikem neredu.

Vidovičev pokret

Nedavno je francoski minister Barthon ponovil klasično resnico vseh časov: veliki politični problemi so hkrati moralni problemi. Toda to se ne tiče zgolj socialne strani človeškega življenja. Tudi sreča posameznikovega življenja je moralni in etični problem in rodbinsko življenje prav tako. Ves prospek in napredek človeštva zavisi od нравnih sil, ki so dane človeku in ljudstvu. Izven njih si žival, z njimi šele postaneš človek. Iz tega sledi, da je kultura nekega časa tem večja, čim večja je sodobna нравnost in da je narod tem mogočnejši, čim večje so njegove žlahtne lastnosti. Kaj pomagajo velike ideje, bobneči programi in široko znanje, če človek nima značaja, poštenja in prave človečnosti? Samo plitve glave, izprijeni značaji, sebični, častilakomni in naduti ljudje oznanjajo neko kulturo brez morale, pozabljač, da imajo pred sabo degeneriranega, življenja nezmožnega otroka pokveko. Le njihove od zmot, strasti in napuha zaslepljene oči vidijo, da je »kultura«, ki o nji kriče na razpotju, lep in zdrav otrok.

Na razne načine se skušajo poglobiti in ohraniti narodne čednosti, z različnimi sredstvi se dviga нравni nivo naroda. Ogromne, da, največje važnosti je šola, ta kovačnica značaje, delavnica, v kateri se oblikujejo mlade duše. Vendar pa šola ne dela čudežev in vrhu tega marsikateri njen uspeh uničijo v poznejšem življenju kvarni vplivi družbe in življenjskih okolnosti. Zato se danes vedno bolj povdarja potreba širokopoteznega, vse sloje objemajočega gibanja za moralno vzgojo in za etični prepoved naroda.

V Jugoslaviji imamo pokret, ki izvira iz naših razmer, ki ni s tujega nanešena bilka, ki je docela v skladu z našim mentalitetom. To je Vidovičev pokret. Začetnik mu je Miljenko Vidović, mlad, zelo nadarjen in globoko značajan mož, ki je začel kmalu po prevratu širiti svoje ideje. Same na sebi niso te ideje nič novega, saj so globoko človeške in jih izražajo vse religije in vsi veliki misleci, ali oblika, v kateri se širijo, tako odgovarja našim razmeram, da so postale za mnoge naše ljudi pravo razodetje. Nam žal nedostaja prostora, da bi se bolj izčrpno bavili s tem pokretom; sicer pa se bomo od časa do časa vrnili k njemu. Za sedaj omenjamo to-le:

Vidović je začel s tem, da je zbral v Sarajevu okoli sebe ukaželjne ljudi raznih stanov, večinoma delavskega stanu, ki so si hoteli razširiti izobrazbo. Priredil je večerne srednješolske tečaje, v katerih je na lep, prikljupljiv način razlagal gradivo, ki se uči v srednjih šolah. Kot misleč človek, ki je mnogo razmišljal o napredku človeka in človeštva, se ni zadovoljil s samim podajanjem znanja. Vzgaljal je učenecem tudi voljo in srce. Kaj je suho znanje brez dobrega srca, ki razsvetljuje življenje in daje sebi in tudi bližnjemu žlahtno človeško gorkoto? Iz teh večernih tečajev se je razvila današnja dopisna šola. Priglasenci dobivajo posebne zvezke iz vseh srednješolskih predmetov in lahko sami, mimo svojega vsakdanjega poklica, absolvirajo srednjo šolo. Mnogi udeleženci sarajevskih večernih tečajev so položili zrelostne izpite in študirajo sedaj na univerzi. Tudi dopisna šola bo marsikomu izboljšala življenjski položaj. Tako se izbirajo talenti, ki niso mogli priti kvi-

Danes in sledeče dneve

LEPOTNA KONKURENCA IN PRESTOL IN LJUBEZEN

TEL. 121 KINO APOLO TEL. 121

šku, tako prihajajo na tekmovališče sposobni ljudje, ki morajo izriniti one, kateri so šli s protekcijo skozi šole in ki so kljub svojim plitvim glavam dosegli karijere. Taki so navadno največji zastrupljeni svoje okolice, ker se jih ni nič prišlo: imajo sicer v glavi nekaj strokovnega znanja, ali kot značaji so nizko pod lastnim, itak povprečnim intelektualnim nivojem.

Iz etičnih stremeljenj Vidovičeve šole se je kmalu izcimil pokret za moralno in etično izboljšanje družbe. Pokret stoji pod močnim vplivom Vidovičeve osebnosti in si pridobiva od dne do dne več privrženecov. Z njega nam svetijo najlepša luč bodočnosti. Ljudje, ki se zbirajo v vedno večjih gručah okoli Vidoviča, so po veliki večini sejalcji žlahtnih in klenih semen na njivi napredka. Več ko jih bo, boljša bo naša družba, lažje se bo živelo v naši državi, kjer se je narinilo javnosti toliko slabih značajev, sebičnejšev, korupcionistov, mamonistov, cinikov, ljudi, ki povsod kale čisto vodo resnice in dobrote.

Vidovičev pokret je sedaj že tako močan, da izdaja lep mesečnik »Uz-gajatelj«, v katerem sodelujejo prvi srbohrvatski pedagogi in publicisti, ki spoznavajo pereči problem naše družbe: etično vzgojo širokih ljudskih plasti. Iz njega črpaajo veliki čistih in optimističnih idej kulturni delavci širom Jugoslavije. Širšim krogom je namenjen poljudni tednik »Novi čovjek«. Oba lista urejuje sam Miljenko Vidović. Izhajata v Sarajevu. Če ju človek prebira, šele spozna, kakšna sila postaja ta pokret, v kake kroge prehaja in kakšen je njegov vpliv. Dokler so Vidoviči v Jugoslaviji, se ni treba bati, da jo bodo izsesali nemoralni paraziti.

Nedavno se je tudi na naših uličnih oglih pojavil nenavaden lepak: Vidovičev proglas prebivalstvu Jugoslavije, ki kliče k delu za etično poboljšanje naše družbe vse dobre ljudi brez razlike strank in stanov. Lepak je bil nalepljen med trgovsko reklamo in veselimi naznanili ter se je dojemal, kakor klic preroka na pisanem sejmu: Mislite na svojo dušo, ne barantajte z največjim, kar imate v sebi! In tak klic je dobro del in bi bilo prav, če bi mu sledilo veliko ljudi, ki streme po pravi, globoki kulturi, po značajnosti in po resnici.

Kakor znano, obstoje tudi na Slovenskem Vidovičeva društva, vendar pa so še preslaba, da bi izdajala kakšno glasilo v slovenskem jeziku. List »Novi čovjek« pa posveča Slovincem zadostno pozornost.

B.

Mariborske vesti

Maribor, 4. septembra 1926.

Opozorilo

Na začetku družabne sezone prosimo p. n. društva, društvene funkcionarje in druge prireditelje, da upoštevajo sledeče: 1. Društvene reklamne vesti (o veseljah, zabavah, koncertih itd.) objavlja naš list načeloma le proti plačilu pristojbine. Uprava mora plačevati reklamni davek, ki vendar ne more in ne sme obremeniti lista samega, ki dela društvom reklamo za dobičkanosne prireditve. Radi tega je treba vsako društveno vest izročiti upravi ali nasloviti na upravo ter plačati pristojbino. Cenik je vsakomur na vpogled v upravi. To velja tudi za vnana društva. Izvzete so samo stro-

Španija bo izstopila iz D. N.

Društvo narodov postaja samoevropska institucija.

Ženeva, 5. septembra.

Na včerajšnji seji Društva narodov je izjavil zastopnik Španije, da Španija odklanja kompromis glede izpopolnjenja sedežev v svetu Društva narodov, sicer bo sledila Braziliji in bo definitivno izstopila iz Društva narodov. Papeški ministri pri švicarski vladi, de Berny, je skušal včeraj uplivati na španskega delegata in ga pridobiti za kompromis, kar pa je delegat odklonil. Nek brazilijanski minister je izjavil, ministrom, da Brazilija ne bo več sodelovala v Ženevi, ker vse znaki dokazujejo, da postaja Društvo narodov vedno bolj samoevropska institucija.

NIKIĆ OGROŽA KOALICIJO.

Beograd, 4. septembra.

Današnja »Samouprava« piše pod naslovom »Nobene izpremembe«, da je politični položaj ostal neizpremenjen. Vprašanje dr. Nikića ni samo vprašanje HSS, ampak tudi vprašanje radikalov. V opozicijskih krogih se domneva, da bi spor glede Nikića lahko postal usoden za koalicijo.

Pred gospodarsko katastrofo?

Maribor, 4. septembra.

Nenavadno presenečenje je danes preslo vso našo javnost: čisto mirno, najbrže brez daljšega ugibanja je prometno ministrstvo včeraj ustavilo dobavljanje premoga pri vseh zasebnih rudnikih. S tem je zadeta v živo zlasti Trboveljska premogokopna družba, ki je reagirala z bliskovito naglico: odpustila je 4000 delavcev in skrhala obrat na minimum. Vse to se je zgodilo preko noči in nenadoma stojimo pred katastrofalnim preokretom v naši gospodarski krizi. Trboveljska premogokopna družba je največje industrijsko podjetje v Sloveniji in udarec nji je udarec vsemu slovenskemu gospodarstvu.

Ker produkcija premoga v državnih rudnikih niti izdaleč ne krije dnevne potrebe za železniški promet, bo prva posledica omejitve železniškega prometa. To krizo je morala vlada izzvati v trenutku, ko se vsaka vlada trudi, da bi z ozirom na izvozno sezono pojačala promet!

Vzrok je baje to, da se vlada in T.P.D. ne moreta sporazumeti glede dobavne cene za premog. Prometno ministrstvo bi hotelo dobiti premog po najnižji ceni, ker mora štediti.

Posledica tega štedenja naj bo sedaj ta, da bo vse naše gospodarstvo radi znatno omejenega prometa oškodovano za visoke svote. In ali ne bo s tem oškodovana tudi država?

K beli obleki

kupite belo obutev

Moški Din 99—

Ženski Din 65—

Otroški Din 49—

Rata

go kulturne prireditve, pri katerih ne gre za dobiček. Uredništvo tedaj društvenih vestí ne sprejema.

2. Nekatera društva izražajo željo, da bi se udeležili njihovih prireditev in zborovanj in celo odborovih sej poročevallec lista. V času živahne sezone je tudi fizično izključeno, da bi ustregli vsem željam, to pa radi tega, ker sta v redakciji samo dve osebi. Vrh tega nikakor ni pravično, da bi moral oni, ki dela čez dan, opravljati še zastopniški večerni ali celo nočni kuluk za društva. Priporočamo tedaj prirediteljem, ki žele, da list objavi poročilo o njih prireditvi, da ga preskrbe sami in sicer v kratki, zgoščen obliki. Taka poročila bomo vsledkar radi objavili.

Uredništvo »Tabora«.

Vojni razpored

Mestni magistrat nam je poslal sledeče obvestilo:

Po naredbi komandanta dravske divizijske oblasti.

V tekočem, kakor tudi vsako poznejše leto, se ima vsem vojaškim obveznikom od 20. do 50. leta starosti razglasiti dodelitev za slučaj mobilizacije in sicer po novem načinu **ustmeno**. Da bi se ta razglasitev izvršila hitro in nemoteno, se izdajajo sledeča navodila:

Razglasitev vojnega rasporeda je določena na dan 19. septembra 1926. ob 7. uri zjutraj ter se bo vršila na travniku na Teznu! V smislu čl. 9 zak. o ustroju vojske in mornarice, so vojni obvezniki vsi moški od 1876 do 1904 roj., neglede na to ali so bili vojaki ali ne. Vsled tega se morajo razglasitve vojnega rasporeda udeležiti: 1. vsi vojni obvezniki r. l. 1876—1904, 2. vsi vojni obvezniki roj. l. 1876—1900, ki so začasno za vojno službo nesposobni, 3. vsi začasni invalidi, 4. vsi oni rez. častniki bivše avstro-ogrske vojske gori navedenih roj. letnikov, ki niso sprejeti v našo armado. H gori navedenim točkam se pripominja, da se ta razglasitev nanaša samo na voj. obveznike gori navedenih rojstnih letnikov, ki so pristojni v mesto Maribor ali ki biva v mestu. Od te dolžnosti so izvzeti: 1. rezervni častniki naše armade, 2. vsi duhovniki, 3. vsi stalno nesposobni, 4. vsi stalni invalidi, 5. vsi težko bolni, kar bodo morali pozneje dokazati z zdrav. izprijevalom, 6. zelo nujno za držani, kar morajo uradno dokazati, 7. vsi začasno nesposobni rekruti letnikov 1901—1904, 8. vsi voj. obvezniki, ki so v mesto Maribor pristojni, pa biva v izven območja mestne občine, ker se bo tem dostavilo pismeno obvestilo. K razglasitvi vojnega rasporeda se imajo javiti tudi vsi dajalci živine, vozil in drugih prenosnih sredstev, ne oziraje se na starost, a brez živine in vozil. Vsak obveznik mora seboj prinesiti vojaško knjižico ali kako drugo vojaško listino ali domovnico. Dajalci živine pa vojne stočnice liste.

K gornjim navodilom se pristavlja, da se imajo vsi obvezniki navedenih letnikov, ki so pristojni ali ki biva v mestu, javiti pri mestnem vojaškem uradu, ako tej dolžnosti do danes iz kateregakoli razloga niso zadoštili. Istotako naj se javijo

tudi oni obvezniki, ki biva v mestu, a niso semkaj pristojni, ako se še niso javili pri tem uradu. Pripominja se, da se bodo vsi neprijavljeni obvezniki po ukaz komandanta vojnega okruha prijavili pristojni vojaški oblasti, ki jih bo kaznovala po obstoječih vojnih kazenskih zakonih.

Glede hrane se pripominja, da je ni treba jemati seboj, ker bo od strani magistrata ukrenjeno vse potrebno, da bo s pomočjo zadostnega števila pisarniškega osebja razglasitev hitro končana, tako, da bo lahko vsak obveznik tekom dopoldneva opravil svojo dolžnost. V interesu teh samih je, da se točno ob napovedani uri zberejo na Teznu. Za one obveznike, ki so pristojni in biva v mestu, ki pa se iz kateregakoli vzroka ne morejo udeležiti razglasitve dne 19. septembra, je določen dan na 26. septembra ob istem času in na istem mestu. — Župan: dr. Leskovar, s. r.

m Nove uradne ure v Ljudski knjižnici (Narodni dom). Vsled naraščajoče frekvence, se je odločilo vodstvo Ljudske knjižnice, da uvede poleg dosedanjih 3. dni še 1 izposojevalni dan in sicer ob torkih popoldne od 15. do 19. ure (od 3.—7.) ure, tako da v knjižnici ne bo več treba čakati in se bodo mogli izposojevalci v 4 izposojevalnih dneh tekom enega tedna lepo razvrstiti. To poslovanje knjižnic bo sedaj tudi v drugih ozihi enotneje urejeno, tako, da bo vladal v vsakem oziru točen red. Zaloga knjig se je zadnji čas znatno pomnožila z lepimi modernimi zbirkami. Vsak član se mora legitimirati, sicer pa je vstop vsakomur dovoljen.

m Robinson v Mariboru. Ker ni mogel plačati najemnine v znesku 700 Din na mesec, je bil železniški uradnik in rezervni poročnik g. Konfidenti deložiran iz stanovanja g. Krajca v poslopiju g. Ferka na Jugoslovanskem trgu. G. Konfidenti ima 1550 Din mesečnih prejemkov in bi moral tedaj skoraj polovico plačati za boro sobo! Odkar je ostal brez strehe, si je napravil v baraki g. Ferka šotor, v katerem sedaj ložira na čast državi, ki svoje uradnike tako »sijajno« plačuje in najemnikom, ki so tako »obzirni« s podnajemniki! — Če bodo obvelale zahteve hišnih posestnikov, se bodo nekoč sredi trde zime znatno pomnožili taki šotori pod milim nebom in zmrzujoči ljudje bodo seveda peli glorio »pravičnosti«, »humanitarnosti« in »svobodoljubnosti« naše družbe in drž. faktorjev. To škandalozno pesem bo spremljalo škripanje z zobmi, ojačeno z orkestrom nedolžnih otroških glasov, ki bodo tudi zaznamovani s smrčjo. V Mariboru smo že imeli družino v svinjskem hlevu, pa se javna skrb ni prav nič zganila, kako neki pa bi se oglašili »dobrodelni činitelji« tedaj, ko bo takih nomadov veliko in bo v toplih sobah tako prijetno! Najemniki, ki sedaj žive od podnajemnikov ali pa jih celo mečejo na ceste, naj se takrat spomnijo: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade!

m. O potnih listih. Z ozirom na pripombo nekega tukajšnjega lista glede slabega poslovanja v uradu za izdajanje potnih listov smo dobili sledeče informacije: 21. avgusta je urad prejel 100 potnih li-

stov, ki so 2. t. m. pošli, nato si jih je izposodil še 30, ki so tudi pošli. Samo včeraj je bilo vidiranih in izdanih nad 200 potnih listov. Vsekakor izreden promet z inozemstvom, ki se ga ni nihče nadejal. Policijski komisariat je šel vsakomur jako na roko in je izdajal propustnice. Radi tega je bil omenjeni očitak neosnovan in bi bil lahko izostal, kajti glavno krivdo nosijo potniki, ki v času, ko se odpravljajo šole, ko se vrste velesejmi drug za drugim, ko se vračajo letoviščarji križem sveta, odlašajo nabavo potnih listov na zadnji dan, kljub temu, da vedo, da dobe potni list najmanj za dobo treh ali šestih mesev in bi si ga lahko pravočasno nabavili.

m Osebnih avtomobilov za mestno občino. Javila se nam, da je od osebnih avtomobilov, ki so bili za mestno občino v zmislu tozadevnega sklepa občinskega sveta naročeni v Parizu, večji že prispel, ostala dva pa prideja v prihodnjih dneh.

m. Zgubljen. V soboto, 28. avgusta t. l. je bil zgubljen dozdevno na vogalu Vrazove in Majstrove ulice damski poročni prstan. Baje ga je našel neki otrok v spremstvu svoje matere. Pošten najditelj naj ga odda v upravi lista pod značko »M. P.«

m Velik sestanek planincev na našem Pohorju. Jutri, v nedeljo bodo obiskali Mariborski in Ruško koč zagrebški Sljemenaši in člani Savinjske podružnice SPD iz Celja. Planince, ki se zbirajo okoli mariborske in ruške podružnice, je ta obisk naših prijateljev iz Zagreba in Celja jako razveselil, že zato, ker pričaja, da dobiva Pohorje vedno večji pomen. Še nikdar ga ni obiskovalo toliko Zagrebčanov, kot ga poseča v zadnjih dveh letih. Posebno vneti prijatelji naših planin so zagrebški Sljemenaši. Ker so bili naši planinci na Hrvaškem že ponovno prisrčno sprejeti, je treba, da Sljemenaši in naše prijatelje iz Celja sprejmemo tudi mi z vso prisrčnostjo. Ne zadostuje pa, da pojde na Pohorje samo par društvenih funkcionarjev. Treba je, da pride kar največ naših planincev, da pokažemo gostom svojo pozornost. Bodi jutrišnji dan pravi planinski sestanek! Vreme je stanovitno in Pohorje je ob tem času tako divno, da za poset pač nikomur ne bo treba požrtvovalnosti!

m Otvoritev državne trgovske akademije v Mariboru. V ponedeljek, dne 6. septembra 1926 ob 10. uri se bo slovesno otvorila državna trgovska akademija v telovadnici šolskega poslopija, Zrinjskega trg št. 1. K otvoritvi se vladno vabijo vsi prijatelji novega zavoda, v prvi vrsti naši trgovski industrijski in obrtniški krogi. — Ravnateljstvo.

m Svetlobna reklama na plin. Mestna plinarna namerava preurediti vse obstoječe plinske kandelabre prav po velikomestnem vzorcu za svetlobno reklamo. Te vrste reklama se je izkazala osobito v manjših mestih kot zelo učinkovito, zato si je pridobila vsestransko pozornost. Dosedaj je videti na Aleksandrovi cesti dve preurejeni svetilki, od teh ena zelo lepo izdelana kot reklama za plinsko kuhno. Svetlobni gorilci teh svetilk so opremljeni z avtomatičnimi prižigalniki, tako, da se vrši prižiganje in uga-

šanje svetilk samo z izmenjavanjem plinovega pritiska omrežja v plinarni sami. Z ozirom na vsestransko povpraševanje je nasloviti nove prijave za to reklamo čimprej na ravnateljstvo mestne plinarne.

m Rojstni dan Njeg. Veličanstva prestolonaslednika. (Iz pisarne velikega županstva.) Ponedeljek, 6. t. m. se kot rojstni dan Njegovega Visočanstva Kraljeviča Petra proslavi v vsej državi na svečan način. V Mariboru se vrši v ta namen v stolni cerkvi ob 11. uri ob prisotnosti zastopnikov državnih, civilnih in vojaških ter avtonomnih oblastev in uradov slovesno cerkveno opravilo. V mariborski evangelijski cerkvi se vrši služba božja ob 10. uri. Za one, ki po cerkveni svečanosti žele predložiti čestitke ter izraze udanosti do Visokega Kraljevskega doma, bo v sprejemni dvorani g. velikega župana v županjski palači na razpolago vpisna pola. Državna poslopja in uradi razobesijo ta dan zastave.

m Državni upokojeanci (ke) pozor! V nedeljo 5. t. m. bo na sestanku ob 9. uri v »Narodnem domu« na razgovoru vožna zadeva. Pridite! Opozorite drug drugega. — Odbor.

m Listnica uredništva. Dopisniku pod »Stanovanjska beda«: Osební napad, se po novem tiskovnem zakonu strogo kaznujejo, zato jih uredništvo ne sprejema, odklanja pa jih tudi iz načelnih razlogov, ker so za razčiščenje takih zadev poklicane pristojne oblasti.

m Tihotapstvo na meji. Žandarmerijski stanici v Št. Ilju se je posrečilo, da je izsledila in aretirala dve nevarni tihotapki, ki sta brez vsakršnih potnih listov prestopali mejo in tihotapili razno carini podvrženo blago. Ana in Katica J. sta bili zasačeni pri prehodu meje severno od Selnice in ju je okrajno glavarstvo obsodilo na tri dni zapore, a policijski komisariat z izgonom za dobo petih let.

m. S policije. Vso noč je vladala v policijskih zaporih precejšnja živahnost. Posledice prejetih plač in preobilne veselosti se sicer že nekaj dni po prvem blažijo, toda dokler trajajo, so precej občutne. Nocoj je bilo v policijskih zaporih kar 12 oseb, ki so bile davi, ko so izginili poslednji znaki vinskega razpoloženja, zopet izpuščene. Razgrajenim sta delala društvo tudi dva, ki sta osumljena tatvine in več iz Avstrije izgnanih klativitev.

„ITO“ krema za zobe - najboljša

m. Citraški klub. Prvi mariborski citraški klub priredi v nedeljo, dne 5. septembra ob pol 20. uri v veliki dvorani restavracije »Union«, preje kino »Bioskop«, pod vodstvom citraškega učitelja g. Antona B. a. e. r. l. a veliki citraški koncert z različnim sporedom. Prijatelji citraške godbe se vladno vabijo k udeležbi.

N 107
V sredo dne 8. septembra t. l. vsi v Hotinjas železniška postaja Orehova vas-Slivnica, kjer priredi Orjuna veselico. Pri veselici sodeluje sokolska godba in znano pevsko društvo »Jadrani« iz Maribora. Ples, šaljiya posta, licitacija, konfeti, ameriškanski zavori t. l. d. Narodno zavedni meščani se vabijo, da

Janko Aimiš:

Nova obleka

V poznejših letih se pogostoma spominjamo onih srečnih časov, ko smo kot brezskrbni otroci živeli pod očetovo streho. Še-le tedaj namreč spoznamo, kako dobro nam je bilo takrat. Pozneje smo res sedeli za lepše pogrnjeno mizo in nosili suknje iz boljšega blaga, vendar pa nam je boljše dišala jed za pečko, ko smo se z žlicami tolkli po zmocenih glavah; v večjih časteh smo imeli preprosto obleko, ki nam jo je po svoje skrpucal kak vaški krojaček. Oh, ti krojači in njih obleke!

Jaz se prav rad spominjam nekega takega umetnika. Če rečem »umetnik«, prav nič ne pretiravam, kajti prepričan sem, da ga ni bilo krojača, ki bi znal slabše sešiti obleko! V tem oziru mu ni nihče delal konkurence. Vsakemu modnemu pojavu bi bil nedostopen, za vse velikosti je poznal le en »šnit« in po njem je vrezaval vse moške obleke.

V moji rodni vasi se že dolgo ne govori več o njem in o njegovi »umetnosti«. Zato pa se bom jaz zdaj potrudil, da ovekovečim obleko, ki jo je sešil krojač Figež zame, ko sem bival kot majhen dijaček doma na počitnicah.

Koncem šolskega leta sem prispel namreč močno odrgnen iz mesta, in moja mati je koj opazila, da »tak ne morem hoditi po vasi«. Mesto je kaj družega; tam te nihče ne pozna in zato nič ne stori, če si malo raztrgan. O prvi priliki mi je prinesla torej »nekaj močnega« iz mesta. Blago je bilo tu; kdo neki pa bo naredil obleko? Na vasi se prav tako povprašujejo po dobrih krojačih kot v mestu. Vsak je rad lepo oblečen. V tistem trenutku je seve tudi mene to vprašanje najbolj zanimalo. Moja mati je praktična žena, ki še danes prav dobro ve, kako se vsak dinar s težavo prisluži. Tako so mi doma izbrali mojstra, ki je bil najbolj poceni: bil je že omenjeni Figež.

»Kaj bi mnogo stikal okrog, hlačnica je hlačnica«, to je bilo materino mnenje in pri tem je tudi ostalo. Saj je vendar mati morala plačati Figeža, ne jaz!

Nisem mogel dolgo gledati, da je ležalo blago v omari, jaz pa sem ves razdrapan kolovratil po vasi. Naglo sem pograbil balo in bolj letel ko šel ter jo ves razigran in ponosen razgrnil pred Figežem.

Mož si je potisnil očala na plečasto glavo, pozorno pretipal blago, nato pa me resno premeril z očmi. Zdelo se mi je, da me je gledal le od gležnjev do glave, ker le tako daleč je segal

njegov delokrog, nato pa si je pripravil že precej umazan »notes« in me zamišljeno meril od leve in desne, po dolgem in v širino.

Komaj je izvedel za moje dimenzije, že bi jaz hotel, da bi vse drugo odložil in najprej meni napravil obleko. Naravnost mu seveda tega nisem upal reči. Zato pa sem po ovinkih skušal priti do zaželenega cilja.

Spoštljivo, kakor sem se naučil v mestnih šolah, sem ga torej povprašal:

»Kdaj pa smem priti po obleko?«

»V soboto, da, v soboto zvečer pride ponjo. Do tačas bo že gotova. V nedeljo jo že lahko oblečeš.«

»Pa bom prišel v soboto popoldne.«

»Dobro, dobro le pride.«

S tem je bil najin pogovor pri kraju in z njim končuje tudi prvi del moje nove obleke.

Drugi del se začneja v nedeljo. Ves teden sem nestrpno čakal sobote; za čakajočega je en teden cela večnost. Ponoči se mi je celo sanjalo, kako sem se pred cerkvijo ošabno obračal in kako so fantje zavidno hodili okrog mene. No, naposled je bilo tudi tega tedna konec, in sem hitel po obleko.

Domu sem jo nesel visoko na roki; po vaških potih leži namreč marsikaj, kar se ne rima na novo obleko. Poskusiti je nisem smel takoj, med tednom tudi h kaki poskušnji nisem ho-

dil. Tega pri Figežu tudi ni bilo treba; vsa lepota se bo itak lahko videla v nedeljo.

V nedeljo zjutraj sem se s sajami očrnil trde svinjske čevlje, paste takrat še ni bilo na vasi in tudi v mestu ne. Mislim sem si namreč, če že hočeš lep biti, hodi lep od pete do teмена! Umili smo se vsi iz ene vode. Najprej seveda močnejši, za njimi pa mi, ki nismo imeli toliko moči v rokah, pač pa smo bili dokaj bolj umazani in blatni.

Ko sem bil toraj osnažen in sem si za silo pokonci postavil razmršene lase — vsakemu dijaku stojijo namreč lasje pokonci — sem si sladko odredil in stopil v nove hlače. Okrog pasu jih je Figež dobro premeril. Brez posebnega napora sem jih zapregel, nato pa počasi pogledal pod noge.

»Mati, prekratke so, niti do gležnjev mi ne segajo«. Danes je sicer to moda, takrat pa še ni bila!

Mati me je začela skrbno obračati; kaj hočeš, navsezadnje je morala prirediti, da so res bile prekratke.

»Zdaj se ne da nič več pomagati, me je mirno tolažila, »malo dol jih spusti«.

Naenkrat pa se je zarežal neki škodozelen paglavec za mojim hrbtom:

»O je, mati, od zadaj ga pogledite, kaki je! Take hlače imajo Turki, ho-

se udeležijo v velikem številu te prireditve. Krasen popoldanski izlet. Iz kolodvora do veselicega prostora samo 10 minut. Odhodi vlakov iz Maribora glavni kolodvor: 13.20, 15.43. Lepe zvezde za nazaj. Prehrano in pijačo nam preskrbi staroznani gostilničar Primec, ker bo lušno in zabavno naj nikdo ne manjka.

1813
m Kavarna mestni park. Dnevno koncertira imenitni umetnik dr. Horvitz od 17.—19. ure in od 21.—2. ure. V nedeljo popoldan klasični koncert. Zvečer mešani spored.

1821
m Prepoved točenja alkoholnih pijač je ukinjena. Zato se vrši proslava 5letnice Zarije danes 5. septembra pri vsakem vremenu pri Balonu. Na svidenje!

115
m Osrednje društvo nižjih poštinih in brzojavnih uslužbencev se najljubšeje zahvaljuje vsem gospodom darovalcem, ki so pripomogli k dobremu uspehu dobrodelne tomlje, kakor tudi dobrodelne veselice in prosimo, da nas tudi za naprej dobrovoljno podpirajo. Ker je bil pri veselici dne 10. avgusta velik dež in se je ni mogel vsak udeležiti, bo priredilo isto društvo dne 10. oktobra 1926 vinski trgatve v Gambrinovi dvorani.

111
m Železničarsko pevsko društvo »Kri-lato kolo« Maribor daje na znanje, da se vsled prepovedi točenja alkohola na dan 5. septembra 1926 omenjena veselica vrši dne 8. septembra 1926 islatoka tam. (Gostilna Reibenschuh, Pobrežje.)

112
m »Bratstvo, mlad, izobraž. društvo priredi v nedeljo, dne 5. septembra družabni večer na vrtu hotela »Kosovo«. Svira društveni tamburaški zbor. Vstopnine ni. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

N 110
m V nedeljo, 5. septembra je v Pekrah gostilna Hartman, v prid ubožnim učencem gledališka predstava, plesišče na prostem, drča, godba Skačej. Točenje oblatveno dovoljeno. Izletniki vlyudno vabljeni!

1836
m Prostovoljno gasilno društvo v Studencih priredi v nedeljo, dne 5. sept. veselico, ki je združena z otvoritvijo nove dvorane v gostilni Gačnik v Studencih z raznovrstnimi zabavami. Svira godba Gasilnega društva iz Peka. Začetek ob 15. uri. Ker je čist dobiček namenjen za nakup motorne brizgalne, prosi za polnoštevilno udeležbo — Odbor.

1836
m V kavarni »Evropa« gostujeta prvo-rzredni baletni plesalki Marica Wein-gruber in Lola Caracitas. Poleg njiju, ki v splošno zadovoljstvo izpolnjujeta toč-ke sporeda nastopa tudi operna pevka Fisa de Rosetti, katere simpatičen glas si je osvojil vse obiskovalce. Po spore-du družabni ples in orkestralne točke.

1836
m Otvoritev narodne gostilne. Slavnemu občinstvu naznanjam, da otvorim v soboto dne 4. t. m. ob 19. uri staro znano gostilno »Vetrinjski dvor«. Pri o-tvoritvi sodeluje godba in znano pevsko društvo »Jadran«. Z mrzlimi in toplimi jedili, izbornim vinčkom ter vedno sve-žim pivom dobro preskrbljeno. Zanimi-va bode tekma na kegličšču, ki se vrši v soboto in nedeljo cel dan z raz-delitvijo raznovrstnih daril. Za mnogo-brojen obisk se priporoča Hinko Kosič.

1774
Dr. Marinič, Trubarjeva 11
ordinira zopet redno od 29. avgusta od 9.—11. in 2.—4. ure

Izredna seja mariborskega občin-skega sveta

Maribor, 4. septembra.

Sinoči ob 18.15 se je vršila izredna seja občinskega sveta. Župan je najprej prečital razne vloge in sicer: Prošnja dekliške meš-čanske šole, da bi mestna občina interveni-rala pri velikem županu, da se izposluje do-naljevanje kuhinjskega pouka; volenje za nadaljevanje stavbene sekcije, da je mestna občina brez poprejšnjega odobrenja stavbe-ne sekcije sklenila razna popravila in zgrad-be, na katero je župan takoj odgovoril, da mu ni znano, da bi morala občina v vsaki zadevi vprašati najprej stavbeno sekcijo. De-la, ki so bila sklenjena v mestnem občinskem svetu in za katere je mestni občinski svet potrebne zneske odobril, oddaja vedno naj-boljšemu ponudniku mestni svet.

Nato je bil prečitan nujni predlog občin-skih svetnikov dr. Juvana, Stabeja, dr. L. i-polda, Pijca, Dobravca in tova-rišev, da naj mestna občina kot garant Mest-ne hranilnice protestira proti temu, da je bi-la za vladnega komisarja Mestne hranilnice imenovana politična, izvenuradniška ose-bnost, ker se da tako zavodu, ki je največje važnosti za splošnost in za mestno občino, politični značaj. V predlogu se nadalje ome-nja, da se širijo govorice, da bo razpuščen

Mati ga je nevoljno zavrnila. Kajti, saj se ona naročila krojača.

»Kaj pa za to, saj drugi tudi niso boljši. Le telovnik še obleci!«
Ker sem hlače za več klinov zni-žal, je med njimi in telovnikom na-stala nevarna razpoklina, ki se ni dala z ničemer zabrisati. Modra mati pa mi je tudi tu pomagala iz neprilicne situacije:

»E kaj, suknjo obleci, pa se nič ne bo videlo!«

Suknja je bila v tem trenutku moja zadnja instanca. Vse svoje nade sem stavil na njeno dolžino.

Med tem se je že zanimala cela rodina za mene in mojo obleko in veliko in majhno je strmelo vame. Z močno utripajočim srcem sem potis-nil roke v rokave in spravil gumbe v bojno vrsto.

»Kako pa je sedaj? Ali je suknja do-bra?«

Vsem sem se smilil v tem trenutku. To sem jasno slišal iz vsikla, ki ga je nekdo naredil za moj hrbtom:

»Suknja mu tudi ni prav, en cel pečen je prekratka.«

Zalostno sem pogledal še na roke; tudi roke sem imel predolge.

Najbrž je bilo moje veselje, da bom spet enkrat tičal v novi obleki, preve-liko in je baš zato bila tako kratka in moja nova obleka! ...

upravni odbor Mestne hranilnice. Predlaga se, da mestna občina vlado opozori na to, da za kak takšen ukrep ni nobene zakonite podlage, ker ima vlada itak po svojem ko-misarju soingerenco na upravo zavoda. Mest-na občina naj da izraza svojemu prepričanju, da bo najbolje skrbjeno za procvit Mestne hranilnice v korist vseh gospodarskih kro-gov, če bo Mestna hranilnica, ki jo občina soupravlja, nadzirala po objektivnem urad-niku.

K besedi se je prijavil g. dr. K u k o v e c, ki je izjavil, da je on sam ministru dr. Kra-jču predložil, da bi razpustil upravnega od-bora Mestne hranilnice bil kvaren in da je tudi sprejel od ministra odgovor, da ne na-merava podvzeti proti Mestni hranilnici no-benih izrednih mer. Vzlic temu pa je bil po-vprašan 18. avgusta od ministra, če bi spre-jel v Mestni hranilnici mesto komisarja. Dr. Kukovec je na to sporočil, da je sicer mnenja, da kakega takega ukrepa ni treba, da pa v ostalem mestu sprejme, ker ni hotel odkloniti ministrovega predloga. Dr. Kukovec pravi, da je veliki župan nejasno odločbo ministra njemu intimiral, ne da bi poprej z njim govo-ril. Nato razpravlja dr. Kukovec o tem, da bi vendarle bilo dobro postaviti gerenta, ker bi tak svobodni gerent mogel posle mogoče bolje voditi kot 16članski upravni odbor. Tak gerent bi mogel tudi izsiliti, da bi po-sojilo, ki ga je dobil neki trgovec v to svr-ho, da je plačal dolg banki, ta banka vrnila, in napade v tej zvezi predsednika upravnega odbora Mestne hranilnice dr. Lipolda, ki da je član uprave dotične banke. Končno je dr. Kukovec izjavil, da ne sprejme mesta komi-sarja in da tudi ni za gerentstvo v Mestni hranilnici.

Dr. Lipold je na to obrazložil, da je uprav-ni odbor Mestne hranilnice dobil od velike-ga župana obvestilo, da je dosedajni komisar vladni svetnik dr. Marko Ipavice razrešen svojega posla in da je na njegovo mesto imenovan za vladnega komisarja Mestne hranilnice dr. Kukovec. Ker se v tem odlo-ku citira še posebej naknadna brzojavna od-redba ministra, je jasno, da veliki župan ni intimiral nobene nejasne odločbe, ki je sicer tudi po svojem besedilu jasna. Mnenja je, da je mestna občina kot garant Mestne hra-nilnice upravičena in poklicana, da protesti-ra proti temu, da bi se Mestna hranilnica po-litizirala. Kar se tiče opazk dr. Kukovca na njegovo adreso, omenja dr. Lipold, da on ni član ravnateljstva Mestne hranilnice; ki je edino kompetentno za dovoljevanje posojil pri Mestni hranilnici, pač pa je član tega ravn-ateljstva dr. Kukovec.

Dr. Juvan izjavl v imenu SLS, da predlog ne vsebuje nikakih osebnih napadov na dr. Kukovca. Ministrovo imenovanje osebe, ki ni uradnik, za vladnega komisarja je proti-

zakonito in protizakonit bi bil tudi razpust upravnega odbora hranilnice.

Obč. svetnik Tumpej v imenu NSS se pri-druži tem izjavam, graja pa, da na pod-lagi spremenjenih pravil še ni izvoljen novi upravni odbor. Nato je odgovoril župan, da je upravni odbor v redu predložil občini predlog za spremembo pravil, da pa predlog še ni mogel biti oddan velikemu županu, ker je po njegovem mnenju še treba nekatere ma-lenkosti v spremembah dodati in pa tudi za-to, ker je treba, da je poprej zapisnik seje občinskega sveta, v kateri se je razpravlja-lo in sklepalo o spremembah pravil, verifi-ciran.

V imenu socialistov se je izjavil Petejan proti vsakemu gerentstvu. Smatra, da je predlog vložen iz političnih razlogov, zato se ž njim ne strinja, pač pa je v principu proti gerentstvu. Za predlog se je izjavl v ime-nu Nemcev dr. Mühleisen, socialist Ošlak pa je izjavil, da mu ni znano, da bi moral vlad-ni komisar biti ravno uradna oseba. Župan je prečital nato besedilo zakona, iz katerega je razvidno, da mora biti dodeljen Mestni hranilnici »Landesfürstlicher Kommissär«. Končno so socialisti predlagali, da se stiliza-cija predloga spremeni v toliko, da se izreče protest proti nameravanemu razpustu upra-vnega odbora Mestne hranilnice. Ta predlog je bil soglasno sprejet in bo župan besedilo protesta sam sestavil.

Po prehodu na dnevni red je bil sprejet županov predlog, da se dovoli za zlet prav-nikov v Maribor ob priliki pravnškega kon-gresa v Ljubljani kredit 20.000 dinarjev.

Posestniku Horvatu se dovoli prodaja nje-gove novozgrajene hiše in nakup nove par-cele.

Poslopie državne realke je last mestne ob-čine. Veliki župan je interveniral pri finanč-nemu ministru, da se prizna občini večja na-jemnina. Po zakonu o državnem računovod-stvu pa je potrebna formalna ofertna ponud-ba mestne občine, v kateri navede, pod ka-kimi pogoji je pripravljena dati poslopie za realko na razpolago. Po daljši debati se je sklenilo, da zahteva mestna občina letno na-jemnino 120.000 dinarjev, 50.000 dinarjev pa kot povračilo za svoje izdatke, ki jih bo ime-la z oskrbo učil. Dovolil se je tudi kredit okroglo 24.000 dinarjev za popravila na po-slopiu realke.

Po daljši debati je bilo sklenjeno, da bodo na magistratu od 1. septembra dalje zopet deljene uradne ure in sicer od 8. do 12. in od 14. do 17. ure.

Nato je sledila tajna seja, v kateri je bilo pred vsem obravnavano vprašanje obračuna z elektrarno Fala.

Sport

Damski lahkootletski training meeting

Jutri dne 5. t. m. ob 9. uri dopoldan priredi damska sekcija ISSK Maribora lahkootletski training meeting povodom katerega startajo vse članice damske sekcije. Svaha mitinga je ugotovitev lahkootletskih sposobnosti posameznih članic, ki se bodo udeležile mitinga »Aena«. Z ozirom na dobro kondicijo članic, se pričakuje, da bodo doseženi zadovoljivi rezultati, predvsem v teh in skokih.

Startalo se bo v sledečih disciplinah:

1. tek 60 m.
2. tek 100 m.
3. skok v višino z zaletom.
4. skok v daljino z zaletom.
5. skok v daljino brez zaleta.
6. skok v višino brez zaleta.
7. met krogla.
8. met diska.
9. stafeta 4x60.

NOGOMET.

ISSKM rez. : SDR rez.

bosta odigrali prijateljsko tekmo na igri-šču ISSK Maribora ob pol 17. uri.

I. naraščaj ISSKM : nar. SDR
naslopi v prijateljski tekmi ob pol 15. uri.

Finale za kupu LNP.

Prihodnjo nedeljo bo oigral v Ljub-ljani ISSK Maribor finalno pokalno tek-mo za kupu LNP, za katero se letos bori prvak Slovenije SK Ilirija.

HAZENA.

ISSK. Maribor v Ljubljani

V sredo dne 8. t. m. odide družina ISSK Maribora v Ljubljano, kjer se bo udele-žila proslave 25letnice obtoja TKD Ate-ne. Povodom omenjenega jubileja bodo trajale lahkootletske in rokometne pri-reditve 3 dni. Po rezultatu, ki ga bo do-segla družina ISSKM 8. t. m. v Ljublja-ni, se bo dalo sklepati o stanju jesenskega

prvenstva v Sloveniji. Ni izključeno, da si ga dobro vigrana družina ISSK Ma-ribora tokrat pripori, kar ji najiskreneje želimo.

ISSKM rez. : SDR rez.

Poleg ostalih naraščajskih prireditvev in prireditve rezerv, bosta odigrali o-menjeni družini ob pol 16. uri prijateljsko tekmo na igrišču SD Rapida. Vstopnine ne bo.

Zborovanje kmetijskih strokovnjakov

Povodom občnega zbora Društva kmetijskih strokovnjakov za ljublan-sko in mariborsko oblast, se bo vr-silo dne 18. in 19. septembra v Ma-riboru zanimivo zborovanje s preda-vanji itd.

Iz vabila posnamemo: Dnevni red je sledeči:

A. V soboto, 18. IX. t. l., v pro-storih srednje vinarske in sadjarske šole (začetek ob 10. uri):

1. otvoritev skupščine, volitev dveh zapisnikarjev skupščine, treh overo-vateljev zapisnika in dveh skrutina-torjev ter poročilo načelnika;
2. čitanje zapisnika lanske skup-ščine;
3. poročilo tajnika in blagajnika;
4. poročilo preglednikov računov ter sklepanje o odobritvi odborovega poslovanja z razrešnico;
5. poročilo odborov:

I. reorganizacija kmetijske poto-valne službe (referira tov. Šega);

II. revizija službene pragmatike (ref. tov. Sottler);

III. osnutek zakona za privatne kmetijske nameščence (ref. tov. inž. Wenko);

IV. stanje kmetijskega nadalje-valnega pouka (ref. tov. inž. Zidan-šek);

V. vštetje vojaških let tovarišem v državni službi (ref. tov. Dular);

6. volitev novega odbora (predsed-nika, dveh podpredsednikov, tajnika, petih odbornikov in dveh pregledni-kov računov);

7. edinstvena organizacija kmetij-skih strokovnjakov za celo državo (ref. tovariš inž. Lukman);

8. določitev višine denarnega pri-spevka za redne člane leta 1927 ter dela premoženja za podporni fond;

9. stališče drž. kmetijskih strokov-njakov (ref. tov. Sustič);

10. predlogi;

11. slučajnosti.

Gornji dnevni red (oficijelni del skupščine) se prekine od 13. do 15. ure; ta čas bo skupen obed v Mari-boru.

Zvečer istega dne se vrši tovariški sestanek s skupno večerjo v restav-raciji tovariša Balona na Pobrežju.

B. V nedeljo, 19. IX. t. l., v pro-storih srednje vinarske in sadjarske šole (začetek ob 3.30 uri):

a) o škodljivcih in boleznih sadne-ga drevja (s skioptičnimi slikami). Predaja tovariš inž. Lukman;

b) o potrebi strokovnega pouka iz kmečkega gospodarstva po deželi. Predava tovariš Sustič; nato

c) ogled srednje vinarske in sad-jarske šole in strokovna poskušnja vin z zakuskom.

Obed tega dne ob 11.30 uri (za to-variše izven Maribora poljubno kje), popoldne

č) pa se vrši tudi v slučaju neugod-nega vremena — družabno-poučni zlet v mariborsko okolico.

Društvo je naprosilo ministrstvo za promet za ugodnost znižane vožnje v izmeri 50% redne tarife, v času od 17. do vključno 20. septembra 1926 in je upati, da bo prošnji ugodeno. (Ude-leženci skupščine naj zahtevajo na blagajnah svojih odhodnih postaj tak-koimenovani mokri žig na celo vozno karto do Maribora!)

Ministrstvo kmetijstva in vod je na-prošeno, da dovoli tovarišem v drž. službi kmetijskega resorta povodom skupščine dvodnevni dopust brez po-tovanja.

Za prenočišča od 18. na 19. in even-tuelno od 19. na 20. IX. bo po možno-sti pod ugodnimi pogoji preskrbljeno. — Prijave za nje, za skupen obed in skupno večerjo je poslati vsaj do 15. IX. t. l. odboru. Tč. predsednik: An-drej Žmavc, r. tč. tajnik: Joško Sottler, s. r.

Mariborsko kulturno življenje

Maribor na pragu nove sezone

Dramatično-meloplastični večer gđe. Janečkove

Na začetku mariborske koncertne in sploh umetniške sezone se nam bo nudila prilika spoznati ritmično umetnost ene največ obetajočih praških plesalk gđe. Mirjam Dragane Janečkove. Njen mariborski koncert je določen na soboto dne 18. septembra v Narodnem gledališču. Takoj na to bo nastopila tudi v Ljubljani in v Zagrebu.

Gđe. Janečkova, iz odlične češko-hrvatske rodbine v Zagrebu, cvet slovanškega juga in severa hkrati, je že nastopila v Zagrebu pred leti z velikim uspehom. Kritika je bila polna hvale o njeni fini ritmični umetnosti, o izredni sili, s katero ume plastično izraziti kompozicije velikih skladateljev. Od tistega časa se je njena umetnost še v marsičem izpopolnila, dobila novih, bogatih nijans in je sigurno, da nam bo gđe. Janečkova na svoji novi jugoslovanski turneji nudila izreden umetniški užitek.

Kaj znači njena umetnost, nam povedo kritike nastopov na Češkem. Gledališki tehnik »Jevišče« je pisal že leta 1921, o njenem plesu: »Gospodična Mirjana Dragana ni krhko dekorativno bitje, kakor si običajno predstavljamo plesalke; ali vsi gibi tega velikega otroka so somerni, mehki, harmonično čist; pri resnih plesih izražajo obraz kretnje veliko več nego pričakujemo od plesalke ritmičnih plesov: razodevajo globoko občutje in zvrabijo gledalca k želji, videti Mirjano Dragano v vlogi tragične junakinje na velikem odru — v vlogi Antigone — ali jo slišati v operi... Čutite, da je umetnost Mirjane Janečkove obilna zelo resne in velike »bodočnosti«.

»Podčrbradske Noviny« pa so pisale l. 1921: »Gđe. M. D. Janečkova je ritmična plesalka v pravem pomenu besede. Iz njenih plesov diha prava umetnost, ki nima nič skupnega z banalnostjo ali površnostjo...«

Leta 1923. je list »Nova Sila« izredno gorko pohvalil njen novi nastop in omenil, da je opaziti »napredek in težnjo, delati in razvijati se naprej«.

Ko je l. 1923. zopet nastopila v Zagrebu, je pisala »Riječ«: »Snoči je gđe. Mirjana Janečkova, slovita karakterna plesalka, dosegla znatno večji uspeh nego lani. Njena priznana umetnost, izražena v lepih in mehkih gestah, očituje odlično znanje, ki si ga je bila pridobila v Dalkrosovi šoli prof. Milote v Pragi. Vsaka njena gesta telesa, rok ali glave je do potankosti preštudirana in lepa...«

Tako je gđe. Janečkova izpopolnjevala svojo umetnost, ki jo na poti v Jugoslavijo namerava pokazati tudi v Mariboru. Mehka in gorka jesen s svojimi barvami in prozornim ozračjem je nemara najbolj v skladu z ritmično umetnostjo. Zato bo nudi 18. september v Narodnem gledališču toliko umetnosti in lepote, da že sedaj opozarjamo na gostovanje gđe. Janečkove.

Načrti „Ljudske univerze“

Te dni je odbor »Ljudske univerze« pod predsedstvom g. inž. Kukoveca razpravljal o delovnem programu za nastopajočo sezono. Kakor lani, tako se bo »Ljudska univerza« tudi v novi sezoni z vso resnostjo in agilnostjo lotila izvrševanja svojih nalog. Ker vsaka sezona prinese novih izkušenj, se bo njeno delo vedno bolj izpopolnjevalo, tako da mora prejalislej pritegniti k sebi mase

našega občinstva. Že lansko leto so se skušala predavanja oživetiti s slikami ali z glasbenimi točkami. Pokazalo se je, da je to uspešen način prosvetnega dela. V novi sezoni se bo posvetila temu še večja skrb in pozornost. V zgodnji jeseni in spomladi se bodo prirejale tudi poučne ekskurzije, strokovni tečaji pa bodo nudili priliko, da si ukažeš ljudje izpopolnijo šolsko izobrazbo, ki si je v mladih letih niso mogli.

Za sedaj omenjamo iz velikopoteznega programa »Ljudske univerze« sledeče podrobnosti: Sezona se bo otvorila sredi septembra in sicer z umetniškim koncertom (ker se priprave niso dovršene, bomo šele prihodnje dni objavili, kdo bo sodeloval). Koj na to se otvorijo predavanja. Prvi bo na vrsti ciklus o tehniki. O rudarstvu bo predaval profesor ljubljanske univerze g. dr. Hinterlechner. S tem v zvezi se bo priredil izlet v Mežico. O pomenu vode v tehniki bo predaval profesor tehnične fakultete g. dr. Kral (izlet na Falot) in o vplivu vode na zemeljsko površino vsenč. asistent in urednik »Geografskega vestnika« g. dr. Bohinec. Že to priča, da »Lj. univerza« posveča vedno več pozornosti predavateljem in da izbira za posamezne važne predmete prvovrstne strokovnjake.

Nato bo sledila kombinirana, serija pravnih in medicinskih predavanj. In sicer kaka 3—4 pravna predavanja s posebnim ozirom na praktično življenje (ob pondeljkih) in približno toliko medicinskih predavanj (ob petkih). Obema strokama se bo tudi pozneje posvetila zadostna pozornost. Tako se namerava prirediti za posebne priprave tečaj iz ustavoznanstva s čitanjem in tolmačenjem naše ustave in tujih ustav, iz medicine pa se pripravljajo poluden tečaj iz patologije (nauke o boleznih).

Dalje bo na vrsti obsežen ciklus o kulturnem življenju Hrvatov. Sodelovali bodo tudi odlični predavatelji iz Zagreba. Vmes bodo nastavljeni koncerti hrvatskih umetnikov in umetnic. To bo trajalo približno do konca tega leta, nato pa se začne etični ciklus.

Vážnega pomena so strokovni tečaji. Za to sezono so zasnovani: 1. meščanskošolski, 2. srednješolski, 3. splošni in 4. jezikovni. Za meščanskošolske se je prijavilo že čedno število interesentov. Obiskovalci teh tečajev lahko — ne glede na starost in spol — položijo meščanskošolske izpite, kar je važno zlasti za državne nameščence pri prevodbi in definitivni nastavitvi. Za take, ki so že obiskovali gimnazijo ali realko, a bi se hoteli sčasoma pripraviti za maturo, se namerava prirediti srednješolski tečaj. To je nekaj podobnega Vidovičevi šoli, samo da je tu cenejša in uspešnejša. V meščanskošolskem tečaju bodo predavali strokovni učitelji z meščanskih šol, na srednješolskem pa profesorji z gimnazije in realke. Kje se je treba prijaviti, poročamo na drugem mestu. Splošne tečaje smo deloma že omenili, jezikovni pa bodo za sedaj: slovenski, slovenski za Nemce, srbohrvatski in ruski tečaj.

Samo ob sebi se ume, da se ne bo zamenjajala glasba. Mimogrede smo se že dotaknili koncertnega programa; naj še pristavimo, da se »Lj. univerza« poteguje za nastop najslavnejšega jugoslov. virtuoza Zlatka Balakovića in nekaterih inozemskih umetnikov, posebej pa še bo gozila ljudske in mladinske vokalne in instrumentalne koncerte s predavanji.

S tem smo načrtali zgolj najbližji program te delavne mariborske ljudsko-prosvetne organizacije. Nadejamo se, da bo njeno delo podprla vsa naša javnost s tisto simpatijo, ki jo »Ljudska univerza« v Mariboru v polni meri zasluži! B.

H. Družovič:

Poročilo o mariborski koncertni sezoni 1925-26

Naslednji pregled vseh prireditev vsebuje one muzikalne nastope, ki so v prvi vrsti umetniškega značaja, kakor tudi take, pri katerih je tvorila glasba bistven del in to v umetniškem oziru. Prireditve so razdeljene v kronološkem redu v posamezne kategorije in to glede na proizvajajoče faktorje, kakor tudi glede na smoter prireditev. Pri vsaki prireditvi je omenjen prireditelj, kakor tudi kraj izvajanja. Kratice pomenijo: Gm,

Gv = Götz, mala in velika dvorana, Km, Kv = Kasino, mala in velika dvorana, Nd = Narodni dom, Gl = Gledališče, Sl = Slavnostna dvorana moškega učiteljskega, Zb = Zadržna banka.

V oklepajih smo še pri koncertih nakratko omenili skladatelje, katerih dela so se proizvajala. Na koncu vsake prireditvene kategorije je omenjeno celokupno število prireditev, koje je dosegla dotična kategorija v vsaki se-

zoni izza dobe prevrata. Radi tega je vedno osem števk (nanašajoče se zaporedoma na posamezne sezone) in zadnja velja vselej za minulo sezono 1925/26. Na ta način dobimo natančen pregled gibanja našega celokupnega koncertnega pokreta tekom osmih let.

1. Orkestralni oz. simfonični koncerti.

5. IX. Slavnostni koncert v proslavo prestolonaslednikovega rojstnega dne. Priredil oficirski zbor. Orkestralne točke proizvajala vojna muzika. Natančen spored ni bil objavljen. Gv. Dirigent: Čermak.

17. X. Simfonični koncert. Poslovilni večer opernega ravnatelja Mitrovića in operne pevke Mitrovičeve. Priredilo Narodno gledališče. (Beethovne skladbe.) Gv. Dirigent: Mitrović.

14. I. Simfonični koncert Glasbene Matice. Sodeloval basist Rumpel. (Schubert, Beethoven, Vilhar.) Gv. Dirigent: Hladek.

7. V. Orkestralni koncert Glasbene Matice. Solo-violina: Brandl. (Mendelssohn, Saint-Saens, Dvořak, Oster, Bernard.) Gv. Dirigent: Hladek.

2. Komorni in solistični koncerti.

4. in 5. XI. Koncert skladatelja H. Frischa. (Klavirske in pevske točke.) Gm.

7. XI. Godalni kvartet Zika. Priredilo Nar. gled. (Malipiero, Mozart, Smetana.) Kv.

3. XII. Godalni kvartet Zika. Priredilo nar. gled. (Beethoven, Čajkovsky, Lhotka.) Gl.

7. XII. Koncert Brandl-Kroemer. Priredila Ljudska univerza. (Grieg, Liszt, Francois.) Kv.

7. I. Koncert ruske glasbe. Ljudska univerza. Godalni kvartet Michl. (Borodin, Zanejew, Strawinsky.) Kv.

5. II. Koncert ruske pesmi. Ljudska univerza. Operni baritonist Holodkov. (Sokolov, Čajkovsky, Kornilov, Borodin, Rubinstein, Rahmaninov, Grečninov.) Kv.

19. II. Ljudski koncert. Lj. univ. Harfni trio Drave. Km.

17. III. Koncert Ade Poljakove (sopran). Nar. gledališče. (Brahms, Balakirev, Rimsky-Korsakov, Schumann, Verdi Puccini.) Gl.

9. IV. Koncert Gidie Buccarini (sopran). Nar. gled. (Meyerbeer, Krnjović, Verdi, Donizetti, Puccini, Händel.) Gl.

10. IV. Koncertni večer P. in R. Gruber. Klavir in petje. (Brahms, Chopin, Liszt, Schubert, Wagner, Verdi, Meyerbeer.) Kv.

23. IV. Večer francoske glasbe. Lj. univ. Kroemer (klavir), Michl (violina). (Francoeur, Rameau, Saint-Saens, Debussy.) Kv.

3. Vokalno-instrumentalni koncerti.

(Zbori s spremljavo orkestra in koncerti z vokalnimi in orkestralnimi točkami.)

3. in 5. III. Koncert Glasbene Matice. Haydnov oratorij: Letni časi. Gv. Dirigent: Hladek.

13. III. Koncert »Drave«. Mešani in moški zbor, solist. točke (Rumpel) ter orkester. (Adamič, Dev, Premrl, Čajkovsky, Sattner — Jefejeva prispega.) Gv. Dirigent: Schweiger.

4. Vokalni (zborovi) koncerti.

2. VI. Vokalni koncert Glasbene Matice. Moški, ženski in mešani zbori. (Slovenske, hrvatske, srbske, ruske in rusinske skladbe.) Gv. Dirigent: Hladek.

3. VII. Pevski koncert s proslavo petletnega obstoja železn. pevskega društva Krilato kolo. Nastopilo 14 domačih in zunanjih delavskih pevskih društev. Gv.

5. Akademije in mešane prireditve. Koncerti z zabavnim delom.

(Navedene so le one akademije, pri katerih je tvarjala glasba bistven del. Izostale so akademije, ki so sicer tudi vsebovale glasbo, pri katerih pa je bil glavni namen izvenmuzikalni, n. pr. telovadne akademije z glasbo.)

3. X. Umetniški in zabavni večer Dramatičnega društva v proslavo ustanovitve Zveze kult. društev za mariborsko oblast. (Glasb. Mat., Drava, Jadran, Zarija, Sokol. orkester i. dr.) Nd.

7. X. Francoski večer. (Glasb. Matice, Vojna muzika.) Nd.

10. X. Akademija Jugoslovanske Matice. (Drava, Jadran.) Nd.

22. XI. Slomšek-Krekova proslava. Prosvetna zveza. Pevsko društvo Maribor. Gl.

27. I. Svetosavska slavnost. Pravoslavna cerkvena občina. (Orkestralne, zborove in solist. točke.) Gv.

7. III. Prešernova proslava. Nar. gled. Gl.

10. IV. Sokolski večer. Prvi koncert sokolske godbe. Nd.

30. IV. Akademija v proslavo 1. maja. Delavska pevska društva in Železn. godba. Gv.

8. V. Jadranska noč. Koncert pevskega društva Jadran. Nd.

15. V. Rodbinski večer Ciril-Metodovih podružnic. Nd.

6. Mladinske prireditve. Šolski koncerti, akademije in produkcije.

1. XII. Koncert Pomladka Rdečega križa. Mariborske osnovne, meščanske šole ter gimnazija. (Zborove in instrumentalne točke.) Gv.

19. XII. Akademija učiteljskihnikov. Sl.

17. III. Akademija Pomladka Rdečega križa drž. realke. Nd.

22. III. Akademija maturantov gimnazije. Gl.

12. V. Ljudski koncert drž. ženskega učiteljskega. Lj. univ. Ženski in mešani zbori s spremljavo in s capello. Grieg, vir-soli. (Foerster, Dev, Grieg, Dvořak, Ropes.) Dirigentinja: Ropas.

14. V. Javna produkcija violinske šole Brandl. Kv.

20. V. Akademija pododbora Jadranske straže na moškem učiteljsku. Nd.

11. VI. Ruski večer ruske gimnazije v Hrastovcu. Igrokaz z navadnimi pesmimi in plesi. Lj. univ. Nd.

11. in 14. VI. Javni produkciji gojenecv šole Glasb. Matice. Gm.

25. VI. Javna produkcija klavirske šole Frisch. Gm.

7. Predavanje z glasbenimi točkami.

3., 16. in 23. XI. Zgodovina slovenske umetne pesmi. Lj. univ. Km in Kv.

18. I. Kettejev večer. Lj. univ. Km.

5. II. Aljažev večer. Prosv. zv. Zb.

28. V. Planinski večer. Lj. univ. Km.

5.—8. VII. Instruk. tečaj za organizacijo. Prosv. zv. Sl.

8. Prireditve za mladino (z glasbenimi točkami).

24. I. Otroški večer. Lj. univ. Km.

7. III. Otroški večer. Lj. univ. Km.

9. Promenadne koncerte

v mestnem parku je proizvajala največ vojna muzika, včasih godba Drave, kakor tudi Železn. godba ter Katol. mlad. godba. Promenadni koncerti so se vršili tu pa tam še v mariborskem parku.

O p o m b a. Koncert Glasbene Matice (Haydnov oratorij Letni časi) se je ponovil v Celju 7. III. Istotako je priredila Glasbena Matica koncerte v Ptuj (5. VI.) in v Rogški Slatini (11. V.) — »Drava« je priredila koncert v Ptuj (20. III.) in v Celju (13. V.).

Manjša pevska društva, kakor pevska društva ob periferiji, so naglaševala pri svojih prireditvah predvsem družabni moment. Nekatera teh društev se dvigajo stalno. Skoraj vsa društva so nastopala še ob raznih drugih prilikah, nekatera so pa prirejale izlete v mariborsko okolico, da vzbujajo na ta način pri podeželskem prebivalstvu ljubezen do lepe pesmi.

Bilanca. Pogled v statističen pregled poedinih sezon nam poda sledečo sliko:

Orkestralni oz. simfonični koncerti ne kažejo glede števila bistvenih izprememb; število letošnih

Bodite moderni

in elegantni! Izberite si frizuro, ki uveljavlja se vrline! Čim bolj so lasje osebi prikladno prirojena, tem bolj kritično jih gledajo tem skrbneje se morajo negovati. **Elida-Shampoo** učinkuje na lase, da postanejo čudovito voljni, svilnato mehki pa svetlo kretno dišeči. Prihodnjič rabite za umivanje glave le brezvodni.

JUGOSLAVENSKO D. D. GEORG SCHICHT, OSILJEK, Oddelček »Elida«.

Pošljite mi brezplačno originalni zavojček ELIDA-SHAMPOO 24 V

Ime: .....

Naslov: .....

Prilepite prošim, izpolnjeni odrezek zadaj na dopisnico.

S H A M P O O ELIDA

priveditev je sploh največje (4), in ga najdemo doslej samo še v dveh sezonah. Komorni in solistični koncerti so dosegli letos istotako največje število prireditev (11), katero moremo zaenkrat znanovati samo še dvakrat poprej.

Od prirediteljev komornih večerov prideta letos v prvi vrsti v poštev Ljudska univerza in Narodno gledališče, ki imata skupaj 9 prireditev (5+4). Od nastopajočih umetnikov so nam ostali najbolj zvesti Zikovci, katere smo doslej slišali že osemkrat. Število vokalnih koncertov je nizko in sploh pada. Glasbeno življenje se je izpopolnilo in »Matica« ter »Drava« že prirejata vsakoletno koncerte z orkestrom. Izostajajo pa tuji zbori (ruski, češki, hrvatski, srbski itd.), ki so nas poprej često obiskovali ob priliki svojih turnej. Napram temu pa močno raste število akademij ter koncertov

z zabavnim delom. Naraščajo stalno še šolske akademije. V kolikor ne gre priprava teh-le na račun mladini potrebnega prostega časa ter sistematičnega šolskega pevskega pouka, jih je brez pomisleka odobriti. Pač pa najbodo slika realnega stanja pevskega pouka na dotičnem zavodu.

Novejšega datuma so predavanja z glasbenimi točkami in Otroški večeri, katere prireja Ljudska univerza. Zadnji so že dobili v minuli sezoni neko stalno obliko, ki prav dobro odgovarja našim prilikam; spaja se namreč tukaj pripovedni del z muzikalnim. Najti bo treba še najpripravejšo obliko za poučne mladinske prireditve, katerih nam še manjka. V celoti pa moramo ugotoviti stalno napredovanje našega koncertnega življenja in to v kvantitativnem, kakor v kvalitativnem oziru.

Iz vroče Afrike

Kako se živi pod žarkim ekvatorskim solncem. — Divje zverine, lepe zamorke in črni čarovniki. — Med ljudžeri.

Znani poljski zemljepisec in popotnik Osseudowski, čigar trinaest napol znanstvenih napol leposlovnih knjig je izšlo v šestnajstih evropskih jezikih, se je nedavno vrnil iz zapadnega dela srednje Afrike. Pravkar pripravlja obširno knjigo o svojih izdankah in doživljajih. Knjiga bo izšla še letošnjo jesen. Obenem s poljskim izvirnikom izide tudi angleški, francoski, italijanski in nemški prevod. Za sedaj je izdal v drobnih knjižici zgoščen opis svojega letošnjega bivanja med primitivnimi afriškimi plemeni in divjimi leopardi. Bil je ondi že drugič in prihodnje leto pojde v tretje.

Osseudowski pravi, da ima Afrika nanj očarljiv upliv in tolikšno privlačno moč, da mu ni žal ne denarnih izdatkov, ne težkih telesnih naporov. Če se danes spomni vseh nevarnosti in težkoč, ki jih je bil prebil v pod-ekvatorski džungli, mora priznati, da je doživel ondi »notranje razkošje, kakršnega ne bi našel v nobenem evropskem vlemestu«. Na drugem mestu pravi o sebi, da ne bi hotel doživeti dne, ko bodo padli poslednji slon, hipopotam, lev in tiger in ko bodo sodniki izročili krvniku zadnjega chunchusa ali turkeštanskega tolovaja. Ne bi hotel živeti, zakaj ta doba bi bila brez zdrave, bujne in pisane romantike. Ne vidim rad zverin za železno mrežo, Arabcev v laku, Kitajcev v smokingu in zamorcev v trdem ovratniku s pestro kravato. Vem, da ta nazor o napredku omike bržčas ni več moderen, vendar pa si ne znam pomagati. Uprav hlepim po priložnosti zalezovati divjega bivala ali zreti v panterjeve oči, ki se tudi ponoči svetijo; pomeniti se čez dan z ljudžerom, sestati se s kitaj-

skim piratom, ki je oborožen z močno, tri metre visoko »puško«.

To hrepenenje, radi katerega nazivajo Poljaki Osseudowskega »zadnji romantik«, ga je zapeljalo tudi v »deželo smrti«, kakor so že stari Kartazani imenovali Senegalsko in Sudan. Ta pokrajina nerada vidi tujca in čisto nič ne pozna gostoljubnosti. »Afrika nas je povsod, na vsakem koraku, srečavala z divjo mržnjo. Niso nas toliko preganjali domorodci, kolikor priroda, ki je tu nevročena, izdajalska in neusmiljena«, pravi Osseudowski. Solnce, ki so se mu drugi narodi, — dokler so bili pogani — molili kot dobremu božanstvu in ki ga kliče kot svojega zaščitnika tudi dober kristjan, je ljudem, ki bivajo pod afriškimi ekvatorjem, veliko bolj sovrag kot prijatelj, preje škodljivec nego dobronik. Ondotni zamorci ga prav nič ne obžujejo.

Afrikance teh pokrajin nam opisuje Osseudowski kot bitja, ki žive izključno za vsakdanje potrebe; preteklosti se spominjajo zgolj v svojih narodnih pesmih, z bodočnostjo pa se sploh ne ukvarjajo, češ, ta jim tako in tako ne prinese nič novega in dobrega. Poljski letpisec je preživel letos polnih šest mesecev v stiku s temi črnimi uomadi. »Skoraj nikjer ne slišite glasnejšega razgovora, ne vidite ostrih kretanj in niste priča pretepov«. Osemdeset odstotkov domačin žen so krasotice, čeprav ne paradne, ker se zadovoljujejo po leti in po zimi skoraj z Evinim kostumom. Od teh počasnih, neokretnih, vendar pa življenja polnih zamorcev se ostro ločijo beli kolonisti, ki »izgledajo kakor duhovi s svojimi bledeimi, skorajda prozornimi obrazi, vdrtimi očmi in tresočimi se ustami in rokami«. Tu jih živi dva tisoč med 9 milijoni domačega prebivalstva. Niti najzdravejši in najkrepkejši belokožec ne vzdrži več ko dve leti pod pekočim sudan-

skim nebom; nato se mora brezposojno odpočiti in ga pošlje vlada na šest do osem mesecev v milo evropsko podnebje.

Poljski potopisec nam podrobno opisuje životarenje evropskih naseljencev v neprijazni afriški prirodi, pod žgočim solncem, sredi zamorskih plemen in divjih zverin, v groznem ozračju pragozdnih džungel; velike so pač žrtve, ki jih prinašajo francoski uradniki, kolonizatorji in trgovci moderni civilizaciji. Te Evropejce uničuje na tleh črne Afrike huda slabokrvnost. Kakor da so izgubili vso fizično in duševno ravnovesje. Dolgo časa jim prihaja občutek, da se jim odmakajo tla pod nogami in hodijo po zraku, kakor v sanjah. Ekvatorsko solnce jim izsesava življenski sok, vendar pa jih ne ožge preveč. Značilno je, da se je Osseudowski vrnil v Varšavo bolj blede nego ožgan, dasi je bival več mesecev v najbolj vroči pokrajini sveta.

Tudi v zadnji knjižici Osseudowskega najdemo vrsto skoraj avanturističnih doživljajev, ki nam mestoma vzbujajo nezaupanje, češ, saj vendar to ni mogoče. V luči fotografskih posnetkov in stometerskih filmov, ki si jih je ta afriški raziskovalec pripeljal s sabo iz Afrike, se nam zde take podrobnosti le kot nekaka čudna igra okolnosti, ne pa kot neverjetnosti. Zlasti velja to o skupnem »pohodu« afriških mravelj, ki so v kilometerski masi kot dolga črna armada potovale čez guinejsko pokrajino, išočo novo domovino in uničujoč vse, kar jim je bilo na poti. »Gorje človeku ali zver, če ne zbeži s poti, koder se pomika ta pohod! Bele kosti krtov, miši, palmovih veveric, divjih mačk in nekaterih večjih četveronožcev zaznamujejo nomadsko pot mravinjih osvojevalcev. Vsi, tudi evropski kolonisti beže pred to čudno vojsko, zapuščajo hiše in vasi, odnašajoč, kar se da odnesti«.

Na drugem mestu nam Osseudowski pripoveduje, da je — na lovu za leopardom — začel v neko tajnostno špiljo, kjer je opazil sedaj še nerazložene semitske napise. Osseudowski jih je fotografiral in poslal uradno poročilo o njih izsleditvi sudanskemu gubernatorju. O špilji pravi, da je »ni odkril v afriški džungli nihče razen nas. Obiskujejo jih zgolj panterji, ki tod love podgane in netopirje.«

Marsikatero pustolovsko potezo razodevajo tudi številni lovi, ki jih je priredil Osseudowski s svojimi štirimi varšavskimi spremljevalci v francoski zahodni Afriki in čijih bogat plen krasi sedaj polske muzeje in vseučilišne zbirke. »Lov v tem delu Afrike, smatram za najlepšega na cellem afriškem kontinentu, zakaj nikjer ni toliko in takih zverin ko tu«. Najpogostejše so lovili antilope, bivole in panterje, hipopotame in slone. Z krogodili niso imeli sreče. Tudi te lovske ekspedicije so bile filmirane in

imamo na ta način najboljšo pričo o fantastičnih doživljajih poljskega raziskovalca. Njegov film je prvi in največji poljski film te vrste.

Film nam je ovekovečil tudi slike Osseudowskega z ljudžeri. Prav posebno je proučil in fotografiral krvavo obrt črnih čarovnikov, ki jim ondotni domačini neomejeno zaupajo, dasi so polni lahkovernosti in slepega fanatizma. »Na tej podlagi« — piše Osseudowski — »se je tudi razvilo njihovo ljudžerstvo, ki ima verskomističen značaj. Čarodej pomirjuje gnev bogov gri-gri s krvavo človeško žrtvijo. V ta namen se ukaže investnemu številu ljudi, da morajo biti v določeni noči na domeničenem mestu. Tam jim da čarovnik izpiti neko opojno pijačo; kakor hitro jame le-ta učinkovati, se omamljeni možje in žene vležejo na železne kremplje, pri čemur jim čarodej sugerira, da se izpreminjajo v panterje in jim ukaže, da naj raztrgajo katerega izmed svojih sorodnikov. To se nekajkrat ponovi in rezultat je ta, da so ubili nekoliko oseb in njihov trupla docela snedli. Ti ljudžeri so se mi celo opravičevali, češ, da so bili pretvorjeni v panterje in da so se jim ljudje okoli njih zdeli antilope. Na otoku Tamari sem videl v ječi dvajset žen — panterjev, ki so bile obsojene na 12—20 let ječe, ker so snedle lastne otroke.«

Osseudowski pravi, da so Francozi, ki so Sudan okupirali, med ljudstvom priljubljeni, prav posebno še zbog tega, ker uspešno zdrave bolnike in preskrbujejo zamorce z živili. Zakaj zamorci niso vajeni gospodariti: nekaj časa delajo, ko pa pride najhujša vročina in delo ni več mogoče, trpe hud glad. Poprej so morali ves čas stradati, sedaj pa jim vlada preskrbi živila za vso dobo vročine in celo v notranji Afriki, ki je težko dostopna, se je doba glada občutno skrcila.

Od Osseudowskega preidimo k drugemu afriškemu popotniku, Angležu Mr. Johnu Boyesu, ki je prehodil 1500 milj dolgo pot med Habešem in angleško kolonijo Keny. Boyes je potoval z veliko karavano in je rabil za svoj pot devet mesecev. Nekega dne je Boyes zadel na domorodce, ki so ga ustavili in vpili: »Ba menelik!« Po našem: »Stoj, kam greš?« Boyes pa tega ni razumel in Afrikanci so že prišli za puške, da bi ga ustrelili. V zadnjem trenutku so prišli za njim njegovi ljudje, ki so razumeli jezik. Nastal je prepir z domačini; nenadoma pa so se le-ti spoštljivo umaknili. Ko je Boyes pozneje vprašal svoje spremljevalce, kako so odvrnili jezo črnopolnih domačinov, so mu povedali, da so se izdali za Abrahamove potomce. To je zaleglo. Ko so potem na več krajih ponovili to ime, so se povsod domačini z respektom umaknili ...

Po »Lid. Novinah«.

Kakšen je stanovanjski zakon v Rusiji

Prvega septembra je stopil v veljavo nov stanovanjski zakon, ki določa tudi višino najemnine. Najemnina se je povišala za 20—30%, v katerikoli kategoriji. Najmanj najemnine bodo plačevali delavci, ki zaslužijo manj kakor 125 rubljev mesečno. Delavci in uradniki, ki zaslužijo nad 125 rubljev mesečno, pa morajo že plačati za omenjeni procent zvišano najemnino. Isti predpis velja tudi za obrtnike, ki delajo brez pomočnikov in ki ne plačujejo povišanih dohodninskih davkov. Oni obrtniki, ki imajo več pomočnikov ali dva vajenca, morajo plačati 9 rubljev za kvadratni hvat. Osebe svobodnih poklicev (zdravniki, advokati, inženirji) plačujejo po novem zakonu 2—9 rubljev. Učenci in književniki, ki ne zaslužijo več kakor 400 rubljev mesečno, pripadajo isti kategoriji kakor delavci in uradniki. Trgovci morajo plačevati znatno višjo najemnino (od 9—20 rubljev za kvadratni hvat). V mestih, ki ne štejejo nad 40.000 prebivalcev plačujejo trgovci najmanj 6 rubljev najemnine. — Moskva tvori izjemo, kajti v Moskvi so določile komisije po pregledu posameznih stanovanj višino najemnine. Kdor razpolaga z večjim stanovanjem, kakor se zdi komisiji potrebno, (18 kvadratnih letih) plača za nepotrebne prostore trikratno takso. Posebne olajšave imajo delavci in uradniki, ki plačajo tudi za prostore nad 18 kv. letih navadno pristojbino. — Najemnino je po novem zakonu treba plačevati mesečno. Delavci in uradniki jo morajo plačati do 10. a ostali do 16. dne v mesecu.

„Marštan“ Rotovski trg 4 im a: vna jem večjo hišo z večjim stanovanjem in lokali v Mariboru, več posestev v okolici, mline, gostilne tudi na prodaj, dobrodoča gostilna v Mariboru v najem, napredaj 2 opremljeni stanovanji v mestu, branjerja s stanovanjem, mesečne in za dijake sobe. — Išče: hiše v mestu in okolici nakup, prosta stanovanja, pisarne, lokale, gostilne. 1857

Stanovanjskagradbena akcija za deložirance, za reflektante stanovanj v skupnih domih. Pojasnila daje „Marštan“, Rotovski trg st. 4. 1856

Učenca sprejme galanterijska trgovina **Drago Rosina**, Vetrinjska ul. 26. 1859

Oddajo se takoj trije veliki solni prostori s predprostorom na Glavnem trgu pod zelo ugodnimi pogoji, pripravi za vsako podjetje. Vprašati: Židovska ulica 4. 1845

Solske torbice, nahrbtniki za knjige v veliki izbiri in nizki ceni pri IV. KRAVOS, Aleksandrova c. 13, Slomškov trg 6. 1756

Dva sodarja izarjena delavca se takoj sprejmeta. Naslov pove uprava. 1858

Velik vrtni koncert se vrši v nedeljo dne 5. sept. v gostilni Kurbiš na Aleksandrovi cesti 79. 1861

Dve posteljni mreži ceno na prodaj, Koroščeva ul. 7, vrata 5. 1860

Soba z elektr. razsvetljavo se odda poštnemu ali železniškemu uslužbencu. Aleksandrova cesta 17, Stumberger. 1846

Trgovski učenec, ki ostane pri urarsko in optičarsko obrt se sprejme. R. Bizjak, urar in optik, Maribor, Gosposka ulica. 1851

Na prodaj radi premestitve dve omari belo barvani, kuhinjska klob. stelaže, veliki kovček, velik lonec za kuhanje perila, raznovrstno pohištvo in drugo raznoterosti. Cankarjeva ulica 18/II., desno. 1852

Tkalke in navijalke (Spulerinnen) tudi začetnice se sprejmejo. Zglašiti se je v nedeljo od 9. do 10. ure pri J. Hutter in drug, Melje. 1862

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem s 1. septembrom t. l. prevzel

kolodvorsko restavracijo

Maribor, glavni kolodvor

ter se slavnemu občinstvu za cenjeni obisk najvljudneje priporočam

TOMO MAJER.

REŠTAVRATER.

1855

Skladatelj v hipnozi

Pred kratkim je imela v New Yorku velik uspeh opera »Godbenik«, čije avtor je bil tako občinstvu, kakor glasbenim kritikom docela neznan in je na mah postal slaven. Kritiki so se zanimali zanj in so dognali, da je Ch. Klein — tako se piše — človek docela povprečnih sposobnosti in se jim je zdelo čudno, da je mogel skomponirati tako opero. Slednjič jim je skromni mož priznal, da ni avtor opere, ki ji je dal svoje ime, marveč jo je pisal v stanju hipnoze. V to stanje ga je bil spravil glasoviti newyorški psihiater T. Guaskenez in mu je narekoval opero, ki jo je on — sicer vaje pisanja not — zvesto beležil. Psihiater je še tisti večer po zaključku ogromnega dela naglo umrl.

Kino

KINO »DIANA« STUDENCI

predvaja od sobote, dne 4. septembra do vključno torka, dne 7. septembra 1920 **Gospa iz Orienta**. Krasna igra v 6. činih. V glavni uloži: Ernst Rückert in Heda Vernon. Raskošna oprema.

GRAJSKI KINO

predvaja v četrtek, petek, soboto in nedeljo Hugona Bettauer-ja največje delo »Ulica bede in greha«. Dejanje se odigrava na Dunaju. Največja drama, ki jo opisuje veliki pisatelj Bettauer v filmu.

APOLO KINO

predvaja od petka 3. do vključno ponedeljka 6. septembra »Prestol in ljubezen«. Veliki opremljeni film v šestih činih. Pisala znana pisateljica Elinor Glyn.

Učenec za urarsko in optičarsko obrt se sprejme. R. Bizjak, urar in optik, Maribor, Gosposka ulica. 1851

Stanovanje, tri lepe sobe, kuhinja, v sredini mesta, nizka najemnina, se zamenja proti enakemu ali večjemu s prostim dvoriščem blizu parka, ljudskega vrta ali sodnije. Ponudbe pod »Stanovanje« na upravo lista. 1850

Kapelnik Herman Frisch začne zopet s poukom (glasovir, teorija, korepeticija za opere in koncerte). Prijave: Trubarjeva ulica 5, priid. levo od 13.—14. ure. 1863

Prodaj družinsko hišo na lepem solnem kraju z vodovodom in elektr. napeljavo, vit z sadjem in brajdo, zraven še ena stavba. Cena ugodna. Maribor, Radvanjska cesta 10. 1854

Le specializist zamore strokovno popraviti Vaše pisalne stroje!

Mehanik Ivan Legat

Prva specialna popravilnica pisalnih strojev
MARIBOR, Vetrinjska ulica 30
Telefon 434
Zaloga novih ter rabljenih pisalnih strojev! 1863

Kyffhäuser — Technikum
Frankenhausen 76
Ing. Šola za avto in strojegradbo, elektrotehniko. Posebni oddelki za poljedel. stroje in žrakovno tehn.

ZAHVALA.

Vsem, ki so naši nepozabni, srčno dobri soprogi oziroma mami, med njeno težko boleznijo stali ob strani, vsem, ki so ji obsuli grob s krasnimi cveticami in vsem, ki so jo v tako mnogobrojnem številu spremili na nje zadnji poti, izrekamo našo globokočutečo srčno zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo gg. zdravnikom tukajšnje Splošne bolnice za požrtvovalen trud ter čast. sestram usmiljenkam za trudapolno nego ves čas nje bivanja v bolnici.

1864

Ivan Vidmar in hčerka Ivana.

PERILO IN ORLEKE

PLATNO, SUKNO, PLAVINO, VOLNENO BLAGO, NOGAVICE, NARAMNICE, ROBCE, KRAVATE, PREDPASNIKE, POSTELJNO PERILO I. T. D.

KUPITE NAJBOLJŠE PRI TVRDKI

1004

I. N. ŠOŠTARIČ

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13.

NAZNANILO!

Usojam si tem potom cenj. odjemalcem pokojnega slikarskega mojstra ANTONA VAVPOTIČA vljudno naznaniti, da bodem sedaj po smrti svojega moža obstoječo slikarsko in plekarsko obrt v istem obsegu in pod firmo

ANTON VAVPOTIČA VDOVA

slikarsko in plekarsko podjetje — Maribor, Sodna ulica št. 16

vodila tudi v nadalje. — Upam, da bodem deležna zaupanja v isti meri, kakor moj mož, ter zagotavljam, da bodem obavljala vsa naročila solidno, strokovno ter v popolno zadovoljstvo mojih cenj. odjemalcev. — — — S poštovanjem 1837 — — Anton Vavpotiča vdova.